

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt tirsdag den 28. september 2021

Sag 126/2020

TV 2 Danmark A/S (advokat Asger Bagge-Jørgensen) påkærer Østre Landsrets kendelse i sagen:

Anklagemyndigheden

mod

TV 2 Danmark A/S

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Aarhus den 11. august 2020 (99-6932/2020) og af Vestre Landsrets 11. afdeling den 19. oktober 2020 (V.L. S-1694-20).

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Vibeke Rønne, Lene Pagter Kristensen, Jon Stokholm, Hanne Schmidt og Ole Hasselgaard.

Påstande

TV 2 Danmark A/S har nedlagt påstand om, at Retten i Aarhus' kendelse af 11. august 2020 stadfæstes, sådan at anklagemyndighedens anmodning om ved beslaglæggelse og edition at tage de uredigerede optagelser (råbånd) i bevaring til brug for efterforskningen rettet mod såvel TV 2 og TV 2's ansatte som plejepersonale afvises.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om, at Vestre Landsrets kendelse af 19. oktober 2020 stadfæstes, sådan at politiet ved beslaglæggelse og edition kan tage de uredigerede optagelser (råbånd) i bevaring til brug for efterforskningen rettet mod såvel TV 2 og TV 2's ansatte som plejepersonale.

Sagsfremstilling

Retten i Aarhus traf ved kendelse af 11. august 2020 afgørelse om, at TV 2 ikke skulle udlevere de uredigerede optagelser fra dokumentaren "Plekehjemmene bag facaden" til brug for

politiets efterforskning rettet mod TV 2, ansatte hos TV 2 og plejepersonale på de plejehjem, som var genstand for dokumentaren. Det fremgår af kendelsen bl.a.:

”Efter de foreliggende oplysninger må det antages, at de optagelser, som politiet ønsker udleveret, vil kunne tjene som grundlag for en efterforskning og bevisførelse mod TV2 og ansatte på institutionerne og derved tjene som bevis i sagen, jf. retsplejelovens § 804, stk. 1.

...

Både i relation til efterforskningen mod TV 2 og plejepersonalet, er der ikke oplysninger om afhøringer eller undersøgelser ved f.eks. forespørgsel til kommunen om de ansatte, hvilket kunne have afdækket de pågældendes rolle. På den baggrund og efter hensynet til at beskytte mediernes informations- og ytringsfrihed, er betingelserne i relation til mulig efterforskning mod TV2 og plejepersonalet ikke opfyldt.”

Anklagemyndigheden kærede byrettens kendelse til Vestre Landsret, der den 19. oktober 2020 ændrede byrettens afgørelse. Det fremgår af landsrettens kendelse bl.a.:

”Efter optagelsernes karakter er TV 2 Danmark med rimelig grund mistænkt for overtrædelse af straffelovens § 264 a og § 264 d, som efter både anmeldelser fra Aarhus Kommune og Randers Kommune, hvor plejehjemmene er beliggende, og retsplejelovens § 727, stk. 2, er undergivet offentlig påtale. Optagelserne kan desuden tjene som bevis i sagen.

Betingelserne for beslaglæggelse efter retsplejeloven § 802, stk. 1, nr. 1 og 2, er derfor opfyldt.

...

Plejepersonalet på X plejehjem og Y plejehjem har ikke rådighed over de uredigerede optagelser, og retsplejelovens § 802 finder derfor ikke anvendelse.

Efter retsplejelovens § 804, stk. 1, kan der som led i efterforskningen af en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, meddeles en person, der ikke er mistænkt, pålæg om at udlevere genstande (edition), hvis der er grund til at antage, at en genstand, som den pågældende har rådighed over, kan tjene som bevis.

Optagelserne er foretaget med skjulte kameraer, og politiet efterforsker ansatte på X plejehjem og Y plejehjem for mulige overtrædelser af straffelovens §§ 155-157 og autorisationslovens § 75. Selv om tv-udsendelsen i et vist omfang vil kunne tjene som bevis, må det antages, at de uredigerede optagelser (råbåndene) har betydning for efterforskningen af bl.a. den tidsmæssige udstrækning af de forhold, hvor plejepersonalet efter politiets opfattelse har pådraget sig et strafansvar. Betingelserne for at pålægge TV 2 Danmark at udlevere de uredigerede optagelser efter retsplejelovens § 804, stk. 1, er derfor også opfyldt. Den omstændighed, at politiet siden byrettens kendelse har foretaget afhøring af en række plejehjemsansatte, kan ikke føre til et andet resultat.

Det er ubestridt, at retsplejelovens § 172, stk. 2, ikke er til hinder for beslaglæggelse eller meddelelse af pålæg om edition.

...

Landsretten finder, at en beslaglæggelse og et pålæg om at udlevere de uredigerede optagelser ikke vil stå i misforhold til sagernes betydning og det tab eller den ulempe, som indgrebet kan antages at medføre. Landsretten har i den forbindelse navnlig lagt vægt på, at TV 2 Danmark og ansatte i virksomheden er mistænkt for bl.a. uberettigede optagelser på ikke frit tilgængelige steder, og at beslaglæggelsen og editionspålægget ikke vil forringe mediernes generelle vilkår for at udføre sædvanlig journalistisk virksomhed.

Landsretten tager herefter anklagemyndighedens anmodning til følge.”

Anbringender

TV 2 har anført navnlig, at der ikke er rimelig grund til at anse TV 2 for mistænkt i sagen, da det inden for almindelig journalistisk virksomhed er ukendt at strafforfølge mediet. Der kan i den forbindelse henvises til medieansvarslovens ordning.

Der er desuden ikke et konkret grundlag for mistanke mod TV 2, og der er ikke grundlag for at anse fotograferingen og videregivelsen af billederne for uberettiget. De uredigerede optagelser kan i øvrigt ikke tjene som bevis mod TV 2 og TV 2's ansatte, og en beslaglæggelse vil være uproportional, idet andre beviser kan erstatte de uredigerede optagelser.

For så vidt angår spørgsmålet om edition efter retsplejelovens § 804, stk. 1, til brug for efterforskning i anledning af mistanken mod ansatte på plejehjemmene, indebærer hensynet til mediernes generelle arbejdsvilkår, som er beskyttet efter artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, at indgrebet er uproportionalt. Det må i den forbindelse indgå, at der er tale om lovovertrædelser af mindre alvorlig karakter, og at det ikke er godtgjort, at politiet ikke kan efterforske sagen mod plejerne ved mindre indgribende foranstaltninger.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at de uredigerede optagelser er et nødvendigt bevis i forbindelse med efterforskningen mod TV 2 og TV 2's ansatte, idet en vurdering af grovheden af den krænkelse af plejehjemsbeboerne, som er sket ved de skjulte optagelser, afhænger af omfanget, udstrækningen, indholdet og karakteren af de samlede optagelser.

Når det gælder mistanken mod de plejehjemsansatte, er de uredigerede optagelser et nødvendigt bevis, idet de er afgørende ved en vurdering af, om de forseelser, der antydes i tv-

udsendelsen, er af en sådan grovhed, at de pågældende plejere kan ifalde strafansvar. Denne vurdering vil navnlig bero på den tidsmæssige udstrækning af episoderne, hvor der ikke ydes tilstrækkelig pleje og omsorg, og om der har været forsæt.

Ved proportionalitetsvurderingen skal der foretages en afvejning af hensynet til politiets muligheder for efterforskning af strafbare forhold over for massemediernes generelle arbejdsvilkår, jf. herved Menneskerettighedskonventionens artikel 10. Der indgår i sagen ikke hensyn til kilder eller tilsagn om anonymitet. Retten til beskyttelse af journalistisk virksomhed efter konventionens artikel 10 er mindre, når der er tale om beskyttelse af journalistisk materiale, end når der er tale om beskyttelse af kilders identitet. Artikel 10 fritager desuden ikke journalister for at overholde loven.

Højesterets begrundelse og resultat

Spørgsmålet er, om TV 2 Danmark A/S med henblik på politiets efterforskning af, om TV 2, ansatte hos TV 2 eller plejehjems personale har begået strafbare forhold, skal udlevere de uregisterede optagelser, der blev foretaget med skjult kamera på plejehjemmene X plejehjem og Y plejehjem i efteråret 2019.

Retsplejelovens § 802, stk. 1, nr. 1 og 2, fastsætter, at der kan ske beslaglæggelse af genstande, som en mistænkt har rådighed over, når den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og der er grund til at antage, at genstanden kan tjene som bevis. Efter retsplejelovens § 804, stk. 1, kan der som led i efterforskningen af en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, meddeles en person, som ikke er mistænkt, pålæg om at udlevere genstande (edition), hvis der er grund til at antage, at en genstand, som den pågældende har rådighed over, kan tjene som bevis.

Højesteret tiltræder efter optagelsernes karakter, at TV 2 med rimelig grund er mistænkt for overtrædelse af straffelovens § 264 a og § 264 d. Der er ikke grundlag for at tilsidesætte anklagemyndighedens vurdering, hvorefter overtrædelserne vil være undergivet offentlig påtale efter retsplejelovens § 727, stk. 2. På den baggrund tiltræder Højesteret, at betingelserne for beslaglæggelse efter retsplejelovens § 802, stk. 1, nr. 1 og 2, er opfyldt.

Desuden finder Højesteret, at det må antages, at de uredigerede optagelser kan have betydning for efterforskningen af plejepersonales mulige overtrædelser af straffelovens §§ 155-157 og autorisationslovens § 75. Højesteret tiltræder derfor, at også betingelserne for edition efter retsplejelovens § 804, stk. 1, er opfyldt.

Efter retsplejelovens § 805, stk. 1, kan der ikke foretages beslaglæggelse eller meddeles pålæg om edition, hvis indgrebet står i misforhold til sagens betydning og det tab eller den ulempe, som indgrebet kan antages at medføre.

I denne afvejning lægger Højesteret vægt på, at der i den foreliggende sag ikke indgår hensyn til kildebeskyttelse eller tilsagn om anonymitet, og at beslaglæggelse og pålæg om edition ikke vil forringe mediernes generelle vilkår for at udføre sædvanlig journalistisk virksomhed. De uredigerede optagelser vil vise det fulde handlingsforløb og være med til at belyse omstændigheder af betydning for, om der er begået strafbare forhold af den ovennævnte karakter. På den baggrund finder Højesteret, at retsplejelovens § 805, stk. 1, ikke er til hinder for beslaglæggelse og edition.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.